

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Drechterland-Zuid

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

20 april 2012 / rapportnummer 2646-31

1. Hoofdpunten van het plan-MER

De gemeente Drechterland stelt een nieuw bestemmingsplan buitengebied op voor een deel van het grondgebied, Drechterland-Zuid. Omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten en vanwege de nabijheid van Natura 2000-gebieden, wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Bevoegd gezag in deze procedure is de gemeenteraad van de gemeente Drechterland.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het plan-milieueffectrapport (plan-MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, het plan-MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Een uitwerking van de gewenste ontwikkeling van het buitengebied met duidelijk omschreven ambities en criteria die kunnen dienen als toetsingskader voor de beoordeling van alternatieven en toekomstige initiatieven;
- Een uitwerking van de randvoorwaarden voor het voornemen uit wet- en regelgeving voor natuur en geluid, alsmede de uitwerking van beleidsuitgangspunten voor het voornemen uit landelijk, provinciaal en eigen beleid voor landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie);
- De uitwerking van het voornemen (inclusief wijzigingsbevoegdheden en afwijkingsmogelijkheden) in twee *worst case* scenario's waarmee de maximale effecten op het milieu kunnen worden beoordeeld voor (1) de effecten op Natura 2000-gebieden Markermeer & IJmeer en IJsselmeer, en (2) effecten op landschappelijke en cultuurhistorische waarden;
- Zo nodig de ontwikkeling en beoordeling van een haalbaar en wenselijk alternatief in aanvulling op de in de notitie R&D onderscheiden alternatieven, als de *worst case* scenario's tot onhaalbare of onwenselijke situaties leiden;
- Een onderbouwing van de gehanteerde referentiesituatie voor de effectbeoordeling en inzicht in de (negatieve en positieve) milieueffecten van het voornemen, mogelijke knelpunten, onwenselijke situaties en kansen voor natuur, landschap en cultuurhistorie. Neem een Passende beoordeling in het plan-MER op wanneer significante negatieve gevolgen voor Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het plan-MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het plan-MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het plan-MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie 'Reikwijdte en Detailniveau plan-MER bestemmingsplan Drechterland-Zuid' (hierna de notitie R&D). Dat wil zeggen dat ze in dit advies weinig ingaat op de punten die naar haar mening voldoende aan de orde komen.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2. Achtergrond, doelstelling en randvoorwaarden

2.1 Achtergrond en doelstelling

Aanleiding om een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor Drechterland-Zuid is de noodzaak om de vigerende bestemmingsplannen in het gebied te actualiseren. Het plangebied van dit bestemmingsplan omvat het gehele grondgebied van de voormalige gemeente Venhuizen. Dit is grotendeels het gebied ten zuiden van de provinciale weg N506. Met het bestemmingsplan herzielt de gemeente in één keer 16 oude bestemmingsplannen. De uitgangspunten die hierbij worden gehanteerd, worden binnenkort vastgelegd in de 'Kadernota Drechterland-Zuid'.

De gemeente heeft als doel om het bestemmingsplan Drechterland-Zuid in overeenstemming te brengen met het recentelijk vastgestelde bestemmingsplan Drechterland-Noord, waarvoor in 2009 ook een kadernota is vastgesteld. Met uitzondering van het toestaan van fruitteelt in open gebieden, worden daarom voor Drechterland-Zuid grotendeels dezelfde uitgangspunten gehanteerd. Beide bestemmingsplannen moeten bovendien een invulling geven aan de Toekomstvisie Drechterland (2008) en de daaruit voortgevloeide Structuurvisie Landschap Drechterland (2011).

Werk in het plan-MER de beleidsdoelstellingen van de bovengenoemde kaders uit en geef aan hoe het bestemmingsplan Drechterland-Zuid aansluit bij de voornoemde kaders. Licht toe welke milieuoverwegingen een rol hebben gespeeld voor zover voor Drechterland-Zuid specifieke of afwijkende doelstellingen zijn geformuleerd. Ga hierbij specifiek ook in op de beleidsdoelstellingen voor het behoud van open landschap en het behoud van cultuurhistorisch erfgoed (waaronder ook archeologie).

2.2 Randvoorwaarden uit beleid en wet- en regelgeving

De notitie R&D geeft geen overzicht van kaderstellend beleid en wet- en regelgeving. Geef in het plan-MER hiervan een weergave en ga in op de randvoorwaarden die hieruit voortvloeien voor het plan. Ga naast het genoemde beleid en wet- en regelgeving zoals genoemd in de Kadernota en de Structuurvisie landschap, in op:

- het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen;
- het Actieplan ammoniak en veehouderij;
- de Wet geurhinder en veehouderij (met name gericht op de regels voor de rundveehouderij en toelichting voormalige bedrijfswoningen); het Besluit ruimtelijke ordening;
- de (concept) Natura 2000-beheerplannen; incl. instandhoudingsdoelstellingen
- Waterwet, -beleid en waterplannen;
- Rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid en regelgeving met betrekking tot landschap, cultuurhistorie en archeologie (Wet op de archeologische monumentenzorg);
- de Provinciale ruimtelijke verordening structuurvisie (2010);

- provinciaal milieubeleid (met name met betrekking tot stiltegebieden).
- provinciaal beleid, zoals de streekplanuitwerking voor de (P)EHS en de provinciale verordening over permanente bewoning van recreatiewoningen;
- eventueel gemeentelijke beleidsregels voor vrijkomende agrarische bebouwing.,

Ga in het plan-MER na wat de stand van zaken is wat betreft de Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS) en het wetsvoorstel plattelandswoningen. Indien deze ten tijde van het opstellen van het plan-MER in werking treden, is het raadzaam na te gaan wat dit betekent voor de milieueffecten van het voornemen en mogelijk een alternatief te beoordelen waarin gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden.

3. Voornemen en sturingsmogelijkheden

3.1 Voornemen

Het voornemen is een bestemmingsplan op te stellen dat ontwikkelingsmogelijkheden biedt aan onder andere agrarische bedrijven (waaronder verschillende soorten veehouderij en boom- en fruitteelt), biomassavergisting, wonen en recreatieve activiteiten.

Onderdelen bestemmingsplan

Geef in het plan-MER op hoofdlijnen een overzicht van de planonderdelen van het bestemmingsplan en bespreek welke wel en welke niet in het plan-MER worden onderzocht vanwege mogelijke milieueffecten.

Beschrijf in het plan-MER hoeveel ruimte maximaal (al dan niet door middel van een wijzigingsbevoegdheid of afwijkingsmogelijkheid) het bestemmingsplan mogelijk maakt voor onder meer:

- intensieve veehouderijen;
- melkrundveehouderijen en overige veehouderijbedrijven (waaronder ook paardenhouderij);
- nevenactiviteiten in/ bij agrarische bedrijven, waaronder mestverwerking en -bewerking;
- fruit en -boomteelt;
- glastuinbouw;
- wonen en ruimte-voor-ruimteregeling in de (nieuwe) linten;
- bedrijventerreinen.

Ga in op de locaties waar deze functies beoogd worden. Geef in het plan-MER duidelijk aan wanneer en onder welke voorwaarden gebruik gemaakt kan worden van ontheffingen en de wijzigingsbevoegdheden. Beschrijf hoe de gestelde beleidsdoelen en uitgangspunten de keuze voor en de afbakening van de planmogelijkheden bepalen. Beschouw ook de niet m.e.r.-plichtige ontwikkelingen voor zover deze onderdelen aanzienlijke milieugevolgen hebben, al dan niet in cumulatie met de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten.

3.2 Alternatieven en aanknopingspunten voor sturing

Het voornemen is om alle voornoemde ontwikkelingen mogelijk te maken. In afwijking daarvan worden in de notitie R&D drie alternatieven voorgesteld waarin respectievelijk:

1. geen uitbreiding of wijziging plaatsvindt van bestaande agrarische bedrijven;
2. geen uitbreiding of wijziging plaatsvindt van (niet-agrarische) nevenactiviteiten bij bestaande agrarische bedrijven;
3. geen bio- en mestvergistingsinstallaties zijn opgenomen.

De Commissie vindt het relevant om in aanvulling hierop meer aanknopingspunten voor sturing te onderzoeken.

Maximale mogelijkheden en worst case

Door de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden, gevoelige bestemmingen en als waardevol aangemerkt open landschap en cultuurhistorisch erfgoed, is de ontwikkelruimte voor agrarische bedrijven (en waarschijnlijk ook voor andere functies) mogelijk beperkt. De Commissie acht het daarom nodig om de haalbaarheid, wenselijkheid van het plan en latere wijzigingen of afwijkingen af te wegen. Zo nodig moeten de mogelijkheden van het plan worden bijgesteld of randvoorwaarden worden geformuleerd.

Om te toetsen in hoeverre het plan haalbaar en wenselijk is moet uitgegaan worden van wat het plan maximaal mogelijk maakt, inclusief wijzigings- en afwijkingsmogelijkheden. Hiermee wordt de worst case voor milieu inzichtelijk gemaakt.

Vanwege de uiteenlopende agrarische activiteiten (boom- en fruitteelt en veeteelt) die binnen de functie 'agrarisch bedrijf' mogelijk worden, moeten ook uiteenlopende effecten worden verwacht op verschillende milieuaspecten. De maximale invulling van het plan met boom- en fruitteelt heeft voornamelijk betrekking op landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie) en weidevogels. Terwijl de maximale invulling van het plan met veehouderij vooral betrekking heeft op geur-, fijnstof- en stikstofemissies in relatie tot (nieuwe) gevoelige bestemmingen² en natuur. Dit leidt tot twee verschillende worst cases.

Stel daarom twee scenario's op waarmee de worst case van het plan in beeld wordt gebracht:

1. **worst case scenario 'maximale invulling veehouderij'** voor beoordeling van de maximale effecten op natuur (door o.a. depositie van verzurende/vermestende stoffen op de Natura 2000-gebieden Markermeer & IJmeer en IJsselmeer;
2. **worst case scenario 'maximale invulling boom- en fruitteelt'** voor de beoordeling van de maximale effecten op landschappelijke en cultuurhistorische waarden (waaronder ook archeologie).

Bepaal vervolgens of deze scenario's haalbaar en wenselijk zijn, door:

- 1) te inventariseren welke waarden door de ontwikkelingen beïnvloed kunnen worden;

² In het kader van de Ruimte-voor-Ruimte-regeling worden nieuwe woningen voorzien in de linten (ook los van die regeling zijn nieuwe woningen mogelijk; zie pag 32 van de kadernota).

- 2) de randvoorwaarden te bepalen die volgen uit bestaande wet- en regelgeving zoals lucht, geluid, geur en natuur. Ga hierbij (waar mogelijk en relevant) ook in op provinciaal en landelijk beleid dat in ontwikkeling is;
- 3) de criteria te bepalen aan de hand waarvan getoetst kan worden of ontwikkelingen al dan niet wenselijk zijn in bepaalde deelgebieden, voor zover deze voorwaarden niet volgen uit bestaande wet- en regelgeving maar uit beleid;³
- 4) de effecten van de *worst case* scenario's hiermee te confronteren en te beoordelen in hoeverre dit tot knelpunten of onwenselijke situaties leidt.

Alternatievenontwikkeling

Als de *worst case* scenario's tot knelpunten en/ of onwenselijke situaties leiden, adviseert de Commissie de ontwikkelingsmogelijkheden (en randvoorwaarden) voor het bestemmingsplan te bepalen met behulp van de resterende ruimte voor een toename van de milieubelasting en aantasting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden; de milieugebruiksruimte.

Binnen deze ruimte kan aan het plan invulling gegeven worden en kunnen voorwaarden voor toekomstige ontwikkelingen worden gesteld. De Commissie raadt aan de bestaande behoefte aan uitbreiding en wijziging van agrarische en niet-agrarische activiteiten in de gemeente te toetsen aan de milieugebruiksruimte. Geef aan welke (nieuwe) initiatieven de gemeente wel en niet ruimte kan en wil geven in het bestemmingsplan en onder welke voorwaarden. Motiveer welke milieuoverwegingen daarbij een rol spelen.

Ontwikkel bij signalering van knelpunten alternatieven op basis van sturingsmogelijkheden van het bestemmingsplan.⁴ Sturingsmogelijkheden zijn bijvoorbeeld:

- aanvullende zonering;
- specifieke ontwikkelruimte voor de landbouw in bepaalde (deel)gebieden waarbij zo nodig onderscheid gemaakt wordt in veeteelt en boom- en fruitteelt;
- het faciliteren van bedrijfsverplaatsingen;
- saneren van niet gebruikte milieuvergunningen of herbestemmen van niet meer in agrarisch gebruik zijnde locaties;
- beeldkwaliteitsregels voor ruimtelijke plaatsing en inpassing, maat, schaal en uitstraling van bebouwing.

Toekomstige ontwikkelingen kunnen zo individueel getoetst worden aan de voor dit bestemmingsplan reeds in beeld gebrachte milieugebruiksruimte of ruimtelijke randvoorwaarden.

3.3 Referentie voor effectbeoordeling

Voor de effectbeoordeling wordt het voornemen vergeleken met de referentiesituatie. Met name voor bestemmingsplannen buitengebied is het soms lastig om te bepalen welke ele-

³ Voor aspecten zoals luchtkwaliteit, geluid, geur en stikstofdepositie in natuurgebieden bestaan norm- en streefwaarden die volgen uit wet- en regelgeving; voor aspecten zoals aantasting van het landschap bestaan deze niet. Om optredende effecten in dat geval toch te kunnen toetsen is het van belang dan de gemeente zelf aangeeft wat zij 'aanvaardbaar' acht in relatie tot de kwaliteit van de leefomgeving.

⁴ Dit in tegenstelling tot de 'alternatieven' die in de notitie r&d worden beschreven; dit zijn ontwikkelscenario's voor verschillende activiteiten binnen de ruimte die het beoogde bestemmingsplan biedt.

menten in het bestemmingsplan nu behoren tot het voornemen en welke tot de referentiesituatie.

Onderscheid voornemen en referentie

De Commissie hanteert de basisregel dat alles waarover (opnieuw) een besluit kan worden genomen onderdeel is van het voornemen. Daarmee behoren de volgende elementen in het bestemmingsplan tot de voorgenomen activiteit:

- alle nieuwe activiteiten en (her)bestemmingen die nog niet zijn vergund;
- (her)bestemmingen die wel zijn vergund, maar (nog) niet gerealiseerd, voor zover ze niet onder de autonome ontwikkeling vallen. Hieronder vallen dus niet benutte vergunningruimte, maar ook de gestopte bedrijven, waarvan de vergunning nog geldig is;
- “illegale” situaties die worden gelegaliseerd.

De huidige milieusituatie plus de (milieueffecten van de) autonome ontwikkeling vormen gezamenlijk de referentiesituatie voor het plan-MER.

Huidige situatie

Voor de veehouderijen betreft de huidige situatie de feitelijke situatie: alle vergunde activiteiten *die daadwerkelijk zijn gerealiseerd*.⁵ De situatie op basis van alleen alle vergunde activiteiten, kan dus niet zondermeer als huidige situatie gehanteerd worden. Onderzoek daarom in het plan-MER in hoeverre de vergunde activiteiten feitelijk zijn gerealiseerd.

Autonome ontwikkeling

Tot de autonome ontwikkeling behoren:

- toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied:
 - o het deel van de reeds bestemde en tevens vergunde ruimte dat met grote zekerheid op korte termijn ingevuld wordt;⁶
 - o activiteiten waarover nog geen (ontwerp) besluit is genomen horen in principe **niet** tot de autonome ontwikkeling. Uitzondering hierop zijn activiteiten waarvan de kans groot is dat deze in de nabije toekomst gerealiseerd worden.
- generieke beleidsontwikkelingen zoals het Besluit Huisvesting, het Actieplan ammoniak en veehouderij en het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

Het is belangrijk om een goed beeld te krijgen van de referentiesituatie: hiermee wordt bepaald welke (milieu)ruimte er nog is voor verdere ontwikkelingen. Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen en waarom ze gezien worden als huidige situatie, autonome ontwikkeling of onderdeel van het voornemen.

⁵ Eventuele “illegale” situaties, zoals agrarische bedrijven die een groter aantal dieren houden dan in de vergunning en het vigerende bestemmingsplan is opgenomen, behoren niet tot de huidige situatie; het bestuur kan immers kiezen om deze situatie met de bestemmingsplanwijziging te legaliseren, dan wel om handhavend op te treden.

⁶ Naast afwijkingsbesluiten in de omgevingsvergunningen kan ook sprake zijn van ‘oude’ projectbesluiten en wijzigingsplannen die in de afgelopen jaren zijn vastgesteld, maar nog niet gerealiseerd. Als ze binnenkort wel worden gerealiseerd zijn ze onderdeel van de autonome ontwikkeling.

4. Milieugevolgen

4.1 Algemeen

Het plan-MER moet de gevolgen beschrijven van alle relevante ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt voor zover die kunnen leiden tot aanzienlijke milieueffecten. Om het plan te kunnen toetsen aan wettelijke normen en beleid dient het plan-MER in ieder geval ook de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief ontheffingen en het gebruik van wijzigingsbevoegdheden.

De effectbeschrijving en beoordeling dient een detailniveau te hebben waarmee verschillen tussen de alternatieven voldoende zichtbaar worden om keuzes in de besluitvorming op te baseren. Beschrijf bij (mogelijke) knelpunten de effecten voor zover mogelijk kwantitatief. Alleen als geen toe- of afname verwacht wordt is een globale en kwalitatieve effectbeschrijving voldoende. Geef leemten in kennis en onzekerheden in de effectbeschrijving weer, als ook de maatregelen die kunnen worden ingezet als in de praktijk bij uitvoering van het voor-nemen de effecten groter zijn dan voorzien.

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van milieugevolgen en kan per milieuaspect verschillen. Beschrijf en motiveer per milieuaspect de omvang van het studiegebied. Breng bij de beschrijving van milieugevolgen de effecten –waar relevant– ook cumulatief in beeld.

De Commissie geeft in de volgende paragrafen in meer detail aan welke informatie in het plan-MER moet worden opgenomen. Zij bouwt daarbij voort op de notitie R&D.

4.2 Natuur

In het plan-MER moet aangegeven worden waar gevoelige natuurgebieden liggen in en ten opzichte van het plangebied. Gebruik hiertoe duidelijk kaartmateriaal. Geef aan welke beschermde status de gebieden hebben (bijvoorbeeld Natura 2000-gebied, Ecologische Hoofdstructuur of beschermde weidevogelgebieden). Werk de gevolgen voor natuur uit zoals voorgesteld in de notitie R&D en voer tenminste de Voortoets uit. Hieronder geeft de Commissie nog enkele aanbevelingen.

Gebiedsbescherming, Natura 2000-gebieden

Geef voor de Natura 2000-gebieden Markermeer & IJmeer, en het IJsselmeer per gebied aan:

- de feitelijke toestand en de (instandhoudings)doelstellingen;
- de kritische depositiewaarden van gevoelige habitattypen voor stikstof;
- de heersende achtergrondconcentratie van verzurende en vermestende stoffen;
- de deposities die optreden op de verschillende gebieden als de maximale mogelijkheden van de planalternatieven zouden worden gebruikt;
- de gevolgen van de vermestende en verzurende deposities voor de natuur;
- de mogelijke gevolgen van verstoring (beweging, licht en geluid).

Geef daarbij aan of er, in cumulatie met andere plannen of activiteiten buiten het plangebied, een (verdere) overschrijding ontstaat van de kritische depositiewaarden. Geef daarbij aan op welke locaties sprake is van een toename en op welke locaties een afname. Beschrijf welke emissie- en depositiebeperkende maatregelen genomen kunnen worden en hoe het plan zich verhoudt tot de (in ontwikkeling zijnde) beheerplannen voor de betreffende Natura 2000-gebieden. Geef behalve de effecten van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden ook aan of het recreatie- en kitesurfgebied bij Schellinkhout significante gevolgen kan hebben voor vogelpopulaties in het Markermeer.

Bovenstaande informatie kan gebruikt worden voor de zogenaamde Voortoets en daarna – indien noodzakelijk – voor de Passende Beoordeling. De Voortoets en/of de Passende Beoordeling moeten herkenbaar worden opgenomen in het plan-MER. Uit de Natuurbeschermingswet 1998 volgt dat een plan alleen mag worden vastgesteld, als de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast of als de zogenaamde ADC-toets⁷ met succes is doorlopen.

Ecologische hoofdstructuur (EHS) en Weidevogelgebieden

Voor de EHS en de weidevogelgebieden geldt volgens de Nota Ruimte een ‘nee-tenzij’ regime. Geef aan hoe het ‘nee-tenzij’ regime provinciaal is uitgewerkt in een toetsingskader⁸. Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Soortenbescherming⁹

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het studiegebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.¹⁰ Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹¹ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹². Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

-
- ⁷ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:
- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? Inclusief locatiealternatieven.
 - D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
 - C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?
- ⁸ Per provincie is een toetsingskader en compensatieregeling EHS vastgesteld, passend binnen de Nota Ruimte en de Spelregels EHS.
- ⁹ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora- en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.
- ¹⁰ Op grond van de Flora- en faunawet en de daarop gebaseerde algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bestaan er vier verschillende beschermingsregimes. Welk regime van toepassing is, is afhankelijk van de groep waartoe de soort behoort. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende categorieën: tabel 1 (algemene soorten), tabel 2 (overige soorten), tabel 3 (Bijlage IV Habitatrichtlijn- / bijlage 1 AMvB-soorten) en vogels. Houd er rekening mee dat de nesten van vijftien vogelsoorten (met name roofvogels en uilen) jaarrond beschermd zijn waardoor een ontheffingsverplichting aan de orde kan zijn.
- ¹¹ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.
- ¹² De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 – 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Landschap en cultuurhistorie (waaronder archeologie)

Beschrijf de aanwezige landschappelijke, cultuurhistorische (waaronder archeologische) kwaliteiten en elementen en de samenhang hiertussen in het plangebied en geef een waardering van deze aanwezige kwaliteiten en elementen.¹³ Geef met behulp van kaartmateriaal de ligging van de waarden aan. Beschrijf de effecten van de ontwikkelingen die met het bestemmingsplan mogelijk maakt op deze kwaliteiten en elementen. Dit kan gaan om:

- negatieve effecten op bestaande kwaliteiten en elementen, bijvoorbeeld door schaalvergroting, aantasting van bestaande patronen of openheid, aantasting van cultuurhistorische structuren en elementen. Bijzondere aandacht dient hierbij uit te gaan naar de ruimtelijke effecten van bebouwing en boom- en fruitteelt op het open landschap en verstorende effecten hiervan op archeologische vindplaatsen of verwachtingswaarden;
- positieve effecten; kansen om bestaande kwaliteiten en elementen te versterken;
- toevoeging van nieuwe kwaliteiten en elementen.

Geef aan waar en hoe negatieve effecten op deze waarden via het bestemmingsplan kunnen worden voorkomen of beperkt. Dit kan bijvoorbeeld door regels voor de inpassing van nieuwe bebouwing en (recreatieve) verkeersroutes die erop gericht zijn de herkenbaarheid en de beleving van het landschap te verbeteren en de kwaliteit te verhogen. Maak dit visueel inzichtelijk door middel van kaart- en beeldmateriaal.

Uit de visualisaties moeten in ieder geval de effecten op de grootschalige openheid van het landschap in de polder Schellinkhout en de waardevolle dorpsgezichten blijken. Ontwikkel visualisaties van de huidige situatie, de worst case scenario's en eventueel ontwikkelde alternatieven.

4.4 Woon en leefmilieu

4.4.1 Geur

Bepaal de geurhinder en eventuele knelpunten in het gebied. Maak daarbij gebruik van kaarten waarop de huidige en toekomstige geurniveaus en de ligging van woningen en andere gevoelige bestemmingen zijn aangegeven. Bepaal de hoeveelheid woningen binnen de verschillende geurniveaus. Geef aan hoe de referentiesituatie en de alternatieven zich verhouden tot de Wet geurhinder en veehouderij en het lokale beleid. Het aantal geurgehinderden kan gebruikt worden als maat voor de vergelijking van de referentie en de alternatieven.

¹³ Hiervoor kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van de 'Handreiking cultuurhistorie in m.e.r. en MKBA' (RCE, 2008).

4.4.2 Lucht

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van in het bijzonder fijn stof (PM_{10})^{14,15} te beschrijven, ook onder de grenswaarden.¹⁶ Eenvoudige berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden. Laat zien welke alternatieven en mitigerende maatregelen mogelijk zijn om fijn stofemissies zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de luchtkwaliteit te verbeteren.

4.4.3 Geluid

Ga in op de effecten op geluidsgevoelige bestemmingen en het stiltegebied en mogelijke knelpunten met wet- en regelgeving of lokaal geluidbeleid. Betrek daarbij de Provinciale Milieueverordering (hoofdstuk 4), het Besluit landbouw milieubeheer en het Besluit wijziging algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (agrarische activiteiten).

4.4.4 Verkeersveiligheid

Beschrijf de mogelijke effecten van het plan op verkeersveiligheid op smalle buitenwegen en door de smalle lintbebouwingen. Denk daarbij aan recreatief en woonwerk-verkeer en de mogelijke toename van (zware) verkeersbewegingen ten gevolge van uitbreidingen van melk-rundveehouderijen in de lintbebouwingen en/of biomassavergistinginstallaties. Geef aan met welke maatregelen de verkeersveiligheid kan worden verbeterd.

4.4.5 Gezondheid

De notitie R&D noemt het aspect gezondheid. De Commissie merkt op dat voor dit gebied gezondheidseffecten gerelateerd aan pluimveehouderijen en varkenshouderijen niet relevant zijn. Zij wijst erop dat naast zoönosen¹⁷ ook (cumulatieve) effecten van geur, geluid en luchtkwaliteitsverandering door de alternatieven van invloed kunnen zijn op de volksgezondheid.

¹⁴ Vanwege de heersende problematiek ten aanzien van fijn stof wordt dit met name genoemd. Dat laat onverlet dat ook voor de andere stoffen uit de Wet milieubeheer moet worden aangetoond dat voldaan wordt aan de geldende normen (bijvoorbeeld NO_2).

¹⁵ Op termijn moeten voor toetsing aan de Wet milieubeheer ook de consequenties van het voornemen op $PM_{2,5}$ in beeld worden gebracht. Momenteel is in de beschikbare literatuur nog maar weinig bekend over het precieze aandeel van $PM_{2,5}$ in PM_{10} . De verwachting is echter dat de $PM_{2,5}$ -emissie bij intensieve veehouderijen beperkt is. Op dit moment vraagt de Commissie daarom nog niet de gevolgen voor de $PM_{2,5}$ -concentraties in beeld te brengen. Zij adviseert echter nieuwe kennisontwikkelingen hieromtrent nauwlettend te volgen.

¹⁶ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen immers nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

¹⁷ Een zoönose is een ziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen.

Ga in het plan-MER kort in op de risico's met betrekking tot zoönosen gerelateerd aan rundveehouderijen en schapen/geiten. Ga ook in op de mogelijke maatregelen die getroffen kunnen worden om de risico's voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken.¹⁸

4.5 Bodem en water

Beschrijf in het plan-MER de mogelijke effecten van alle relevante activiteiten op de bodemkwaliteit, geomorfologie, oppervlaktewater (kwantiteit en kwaliteit) en grondwater (kwantiteit en kwaliteit) en hoogwaterveiligheid. Besteed daarbij ook aandacht aan de effecten van gewasbeschermingsmiddelen op de oppervlaktewaterkwaliteit. Als blijkt dat een effectbeschrijving van de alternatieven op (een van deze) punten niet relevant is, licht dan toe waarom dit zo is.

De Commissie adviseert de voor de m.e.r. relevante resultaten van de watertoets in het plan-MER op te nemen. Geef aan hoe afstemming met de waterbeheerder heeft plaatsgevonden.

5. Monitoring en evaluatie

Beschrijf in het plan-MER hoe de gemeente invulling gaat geven aan de monitoring en evaluatie. Een goede monitoring van de milieugebruiksruimte en de effecten van ontwikkelingen en maatregelen daarop is belangrijk om te kunnen beoordelen of activiteiten binnen de milieugebruiksruimte blijven en de ambities van de plannen gehaald worden. Belangrijk is daarnaast een evaluatiemoment af te spreken waarbij de ontwikkelingen in het gebied worden afgezet tegen de nagestreefde ontwikkeling. Daarbij past een plan van aanpak in geval de nagestreefde ontwikkeling niet wordt gerealiseerd. Flexibiliteit in het bestemmingsplan via bijvoorbeeld wijzigings- of ontheffingsmogelijkheden, maakt tijdige bijsturing mogelijk.

6. Overige aspecten

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in kennis' en 'samenvatting van het plan-MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Kaart- en ander beeldmateriaal

Gebruik in het plan-MER recent kaartmateriaal (met legenda), dat de teksten inzichtelijk maakt en verduidelijkt. Neem in ieder geval kaarten op met daarop:

- de ligging en omvang van de bestaande bedrijven, in het bijzonder de veehouderijbedrijven in het buitengebied;

¹⁸ De GGD West Brabant heeft een informatieblad intensieve veehouderij en gezondheid samengesteld. Hier gaat de GGD in op mogelijke risico's met betrekking tot de huidige veehouderij en schaalvergroting en hoe deze risico's geminimaliseerd kunnen worden (<http://www.ggd Kennisnet.nl/thema/zoonosen/dossiers/135>).

- de ligging van Natura 2000-gebieden, EHS-gebieden en andere (zeer) kwetsbare natuur in de nabijheid van het plangebied;
- de situering en status van landschappelijk en cultuurhistorisch waardevolle gebieden en elementen.

Neem in ieder geval één kaart op met daarop aangegeven alle gebruikte topografische aanduidingen en relevante deelgebieden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders van Drechterland

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Drechterland

Besluit: vaststellen van een bestemmingsplan (buitengebied)

Categorie Besluit m.e.r.:

- plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14, C18.4, D14, D18.1-7;
- plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling.

Activiteit: het opstellen van een nieuw bestemmingsplan buitengebied voor m.e.r.– (beoordelings)plichtige activiteiten, waaronder (intensieve en grondgebonden) veehouderijen, boom- en fruitteelt, en biomassa- en mestvergisting.

Procedurele gegevens:

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 27 februari 2012

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 20 april 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

- ing. E.E.M. Coopmann-van Overbeek;
- W. Foppen;
- drs. W.C.M. van Hooff;
- dr. D.K.J. Tommel (voorzitter);
- drs. H. Woesthuis (werkgroepsecretaris).

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie heeft de hierna genoemde informatie van het bevoegde gezag ontvangen. Deze informatie vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd (d.d. 23 maart 2012).

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Notitie reikwijdte en detailniveau plan MER bestemmingsplan Drechterland-Zuid, d.d. 13 januari 2012;
- Kadernota Drechterland-Zuid, d.d. 16 maart 2012;
- Structuurvisie gemeente Drechterland, d.d. 23 mei 2011;
- Toekomstvisie Drechterlandschap, d.d. januari 2009.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het
milieueffectrapport Bestemmingsplan Drechterland-Zuid**

ISBN: 978-90-421-3507-9

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

